

адекватної наукової основи, уточнення змісту самого поняття «уніфікація», її методологічної основи, способів реалізації тощо. Не менш важливою проблемою є питання уніфікації термінології, яка зумовлена тим, що часто парламент в процесі ратифікації відходить від договірної термінології, що призводить до колізій та неточностей.

Таким чином, враховуючи євроінтеграційний вектор розвитку, який є каталізатором масштабних і комплексних реформ в Україні, уніфікація законодавства являє собою приведення чинного права до однієї системи, надання одноманітності правовому регулюванню подібних або близьких видів суспільних відносин. Це тривалий та трудомісткий процес який тісно взаємозв'язаний з розвитком міжнародного права та політичною спрямованістю держави.

Література

Гомонай В.В. Уніфікація як процес зближення правових систем. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2012. Вип. 19. Т. 1. С. 18-21.

Стрельцова Є.Д. Міжнародна уніфікація права: загальний огляд. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2017. № 13. С. 22-28. URL: <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/73f9696a-0ba3-43db-b164-56b89cd5eaa2/content>.

УДК 340. 1 (043.2)

Копійка К.В., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: **Макеєва О.М.**, к.ю.н., доцент

ЗАКРІПЛЕННЯ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ В ЮРИДИЧНИХ АКТАХ

Принцип рівності є основою соціальної держави, яка через закріплення в Конституції соціальних прав дає можливість гарантувати сутнісну рівність: індивіда в суспільстві, індивіда в правовому порядку, соціальних груп, які індивіди створюють для реалізації своєї особистості.

Принцип рівності в праві є об'єктом досліджень багатьох науковців, юристів та філософів. Це питання досліджують такі вчені, як С.Б. Боднар, І.Р. Вандьо, С.П. Головатий, Р.А. Калюжний, Н.М. Оніщенко, О.В. Петришин, С.П. Погребняк, М.Ф. Поліковський, Т.І. Тарахонич, Т.М. Фулей.

Доцільно підкреслити, що з огляду на класичні підходи теорії права, рівність включає в себе рівність перед законом та заборону дискримінації, є елементом законності як складника принципу верховенства права. Проте правова категорія рівності є ширшою за наведену теорію і заслуговує

окремого розгляду та дослідження. Крім того, історичний розвиток основ свободи і права у людських відносинах представляє собою прогрес рівності людей у якості формально (юридично) вільних особистостей. Через механізм права – формальної (правової) рівності – спочатку невольні маси людей поступово перетворюється у вільних індивідів. У цілому історична еволюція змісту, об'єму, сфери дії принципу формальної рівності не спростовує, а, навпаки, підсилює значення цього принципу в якості певної відмінності права у його співвідношенні з іншими видами соціальної регуляції (моральною, релігійною тощо) [1, с. 354].

Варто вказати, що принцип рівності знайшов своє закріплення у певній кількості нормативних актів як національного, так й міжнародного рівня. Так, цей принцип відображено у Статуті Організації Об'єднаних Націй, де у ст. 2 закріплено, що задля досягнення цілей Організація та її члени діють відповідно до низки принципів, першим з яких визначено принцип суверенної рівності усіх її членів. Із зазначених положень принцип рівноправ'я для націй передбачає рівність прав, однаковий їх обсяг. При цьому відсутність різниці щодо раси, статі, мови чи релігії відповідних осіб є складниками недискримінації, яка, власне, є елементом принципу рівності [2].

У Протоколі № 12 до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод вказано: «Держави-члени Ради Європи, які підписали цей Протокол, беручи до уваги основоположний принцип, відповідно до якого всі особи є рівними перед законом і мають право на рівний захист за законом; будучи сповненими рішучості вжити подальших заходів для сприяння рівності всіх осіб шляхом колективного застосування загальної заборони дискримінації; знову підтверджуючи, що принцип недискримінації не стоїть на заваді Державам-учасницям вживати заходів для сприяння повній та реальній рівності, якщо ці заходи є об'єктивно й обґрунтовано виправданими» [3, с. 50].

Також принцип рівності відображено на конституційному рівні та в низці звичайних законів, що їх ухвалює національний законодавець, коли діє як державний орган законодавчої влади [4]. Зокрема, у Конституції України прямого визначення поняття «принцип рівності» чи «рівність» немає, проте воно використовується в низці положень, а саме у ст. 13 «усі суб'єкти права власності рівні перед законом»; ст. 21 «усі люди є вільними і рівними у своїй гідності та правах», ст. 24 «громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом, рівність прав жінки і чоловіка забезпечується»; ст. 36 «усі професійні спілки мають рівні права, усі об'єднання громадян рівні перед законом»; ст. 38 «громадяни користуються рівним правом доступу до державної служби, а також до служби в органах місцевого самоврядування», ст. 43 «держава гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності» [5]. Подібні положення закріплено і в інших нормах

Основного Закону, як то статті 71, 76, 103, 129, 141 тощо.

З наведеного можна зробити висновок, що ідея рівності має давню історію як в українському правотворенні, так і в міжнародному, що дає підстави вказати на те, що принцип рівності включає такі змістовні характеристики: рівність перед законом; рівність у гідності і правах; конституційних прав і свобод; гендерна рівність; рівний доступ до публічної служби; рівні можливості; рівність перед судом тощо.

Література

1. Журавльова Г.С. Еволюція принципу рівності прав і свобод людини і громадянина *Форум права*. 2012. № 4. С. 349–355.

2. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду: міжнародний документ від 26.06.1945 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010 (дата звернення 15.04.2024).

3. Європейська Конвенція з прав людини з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів No 11 та 14, з Протоколами No 1, 4, 6, 7, 12, 13 та 16. 63 с. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_UKR.pdf.

4. Головатий С.П. Верховенство права: ідея, доктрина, принцип: автореф. дис. д-ра юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2008. 44 с.

5. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4329> (дата звернення 15.04.2024).

УДК 349.2:342.78(477)(043.2)

Кузьма Т.М., к.і.н., доцент,
Рівненський державний гуманітарний університет

ОХОРОНА ПРАЦІ ЖІНОК ТА ГАРАНТІЇ ЇХ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРИ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Російська агресія проти України призвела до катастрофічних наслідків в економіці, жахливі обсяги руйнувань, (при)зупинення роботи підприємств. Багато жінок з дітьми попросили прихистку за кордоном, чоловіки стали до лав ЗСУ. Все це зумовило мобілізацію ресурсів, в тому числі і трудових.

Метою даного дослідження є аналіз особливостей правового захисту трудових прав жінок під час російської агресії в Україні.

24 лютого 2022 р. в Україні було запроваджено воєнний стан. Конституція України в ст. 64 передбачає, що в умовах воєнного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод людини і громадянина із зазначенням строку таких обмежень, в тому числі це стосується положень ст. 44, 45, 46 – права на працю, на страйк та право працюючих на відпочинок [3].